

Міжнародний гуманітарний університет
Фаховий коледж
Циклова комісія зі спеціальності Правоохоронна діяльність

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В
ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Галузь знань	<u>К Безпека та оборона</u>
Спеціальність	<u>К9 Правоохоронна діяльність</u>
Назва освітньо-професійної програми	<u>Правоохоронна діяльність</u>
Освітньо-професійний ступінь	<u>фаховий молодший бакалавр</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
к.т.н., доцент, викладач вищої категорії Григор'єва Тетяна Ігорівна	067-907-56-95	tig15090808@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Основи інформаційно-комунікаційних технологій в правоохоронній діяльності – це навчальна дисципліна, спрямована на формування у здобувачів освіти системного уявлення про сучасні інформаційні та комунікаційні технології, принципи їх функціонування та можливості ефективного застосування у професійній діяльності у сфері забезпечення правопорядку.

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ. Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти знань про сучасні інформаційно-комунікаційні технології та розвиток практичних умінь і навичок їх використання для вирішення професійних завдань у правоохоронній діяльності. Особлива увага приділяється застосуванню цифрових інструментів, інформаційних ресурсів, баз даних і технічних засобів з метою забезпечення публічної безпеки, оперативного реагування на правопорушення, а також ефективної взаємодії з громадянами та організаціями.

Дисципліна спрямована на формування здатності здійснювати пошук, аналіз та критичне оцінювання інформації, використовувати сучасні інформаційні системи та інформаційно-пошукові сервіси, дотримуватися вимог інформаційної безпеки, а також організувати професійну комунікацію із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ. Дисципліна має вступний характер і не потребує спеціальної попередньої підготовки. Необхідною умовою її опанування є базові знання з інформатики, здобуті на рівні загальної середньої освіти, зокрема розуміння основ роботи з комп'ютером, інформацією та цифровими пристроями.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі у галузі правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів права та цивільної безпеки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях
Загальні компетентності	
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК7	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК8	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Спеціальні (фахові) компетентності	
СК3	Здатність здійснювати інформаційно-пошукову та інформаційно-аналітичну роботу
СК4	Здатність використовувати засоби орієнтування на місцевості, технічні прилади та спеціальні засоби і бази даних
СК9	Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти
Програмні результати навчання	
РН3	Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини.
РН5	Здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації у різних джерелах та оцінювати її релевантність та достовірність.
РН9	Виконувати заходи щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні проступки, адміністративні правопорушення та події
РН10	Застосовувати сучасні пристрої та технології обробки інформації, засоби орієнтування на місцевості, технічні прилади та спеціальні засоби, інформаційно-пошукові системи та бази даних

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття				Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	30/6	30/6	0	60/108	1 (На основі ПЗСО) 2 (На основі БЗСО)	1 (На основі ПЗСО) 3 (На основі БЗСО)	обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна					Заочна				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.		Лекц.	Практ	Лаб.	Сам роб.
Тема 1. Пошук, відбір та оцінювання інформації в інформаційно-комунікаційних системах.	18	4	6		8	18	2			16
Тема 2. Застосування інформаційних технологій для забезпечення публічної безпеки та правопорядку.	22	6	4		12	22	2			20
Тема 3. Комунікація з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності правоохоронця.	18	4	6		8	18	2			16
Тема 4. Використання інформаційно-пошукових систем і баз даних у правоохоронній діяльності.	22	6	4		12	22		2		20
Тема 5. Застосування технічних засобів і цифрових технологій в роботі правоохоронця.	22	6	4		12	22		2		20
Тема 6. Інформаційна безпека та захист даних у правоохоронній діяльності.	18	4	6		8	18		2		16
Всього	120	30	30	0	60	120	6	6	0	108
Підсумковий контроль – залік										

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі фахової передвищої освіти отримують, користуючись комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів відносяться наступні види діяльності:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, доповідей тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Пошук, відбір та оцінювання інформації в інформаційно-комунікаційних системах 1. Використання інформаційно-довідкових систем для аналізу правових ситуацій та прийняття обґрунтованих рішень. 2. Аналіз інформації з різних джерел для виявлення фактів правопорушень із дотриманням прав і свобод людини. 3. Пошук, відбір та оцінювання інформації з різних джерел у професійній діяльності правоохоронця.	8	16
2	Тема 2. Застосування інформаційних технологій для забезпечення публічної безпеки та правопорядку 1. Використання цифрових інструментів для моніторингу ситуацій та забезпечення публічної безпеки . 2. Аналіз даних для своєчасного реагування на правопорушення та надзвичайні події.	12	20
3	Тема 3. Комунікація з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності правоохоронця. 1. Використання електронних засобів комунікації для взаємодії з громадянами та організаціями. 2. Організація цифрової комунікації під час реагування на правопорушення.	8	16

	3. Забезпечення публічної безпеки і порядку. Організація заходів та ефективна професійна комунікація.		
4	Тема 4. Використання інформаційно-пошукових систем і баз даних у правоохоронній діяльності 1. Робота з інформаційно-пошуковими системами та базами даних для вирішення професійних завдань. 2. Формування запитів та обробка інформації у спеціалізованих базах даних. 3. Інформаційні технології в задачах управління	12	20
5	Тема 5. Застосування технічних засобів і цифрових технологій в роботі правоохоронця. 1. Використання сучасних технічних засобів і мобільних пристроїв у службовій діяльності. 2. Застосування навігаційних систем та засобів орієнтування на місцевості. 3. Використання цифрових технологій для збору, обробки та передачі інформації.	12	20
6	Тема 6. Інформаційна безпека та захист даних у правоохоронній діяльності 1. Забезпечення захисту інформації та персональних даних у професійній діяльності. 2. Виявлення та протидія кіберзагрозам у процесі обробки інформації. 3. Дотримання прав і свобод людини при роботі з інформаційними ресурсами.	8	16
	Всього	60	108

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
Поточний контроль , який здійснюється під час проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідної роботи здобувача тощо	100%
Підсумковий контроль – залік	

Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування, розв'язання практичних завдань, тестування здобувачів, наукові доповіді, реферати, презентації, усні повідомлення, залік
--	---

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

1.2. Індивідуальне тестування	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка результатів індивідуального тестування, перевірка конспектів лекцій.	20
Виконання індивідуальних завдань (дослідна робота здобувача)			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю залік (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

Критерії оцінювання поточного контролю

- «2» – виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» – виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання здобувача мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» – оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що здобувач знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» – оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. ОЦІНЮВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Загальні результати знань здобувачів по даній дисципліні оцінюються наступним чином:

- **«Відмінно»/«зараховано» (A)** – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- **«Добре»/«зараховано» (B)** – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- **«Добре»/«зараховано» (C)** – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- **«Задовільно»/«зараховано» (D)** – від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи та рефератів;
- **«Задовільно»/«зараховано» (E)** – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- **«Незадовільно з можливістю повторного складання»/«не зараховано» (FX)** – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- **«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»/«не зараховано» (F)** – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала	
		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Не зараховано
0-34	F		

10. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання та засвоєння навчальної дисципліни передбачає неухильне дотримання вимог академічної доброчесності, яка регулюється Законом України “Про освіту” та ст. 26 Закону України «Про фахову передвищу освіту», «Методичними рекомендаціями для закладів вищої

освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (Лист МОН № 1/9-650 від 23.10.18 року), іншими нормативними документами. Зокрема, основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у «Положенні про академічну доброчесність у Фаховому коледжі Міжнародного гуманітарного університету», «Кодексі академічної доброчесності Міжнародного гуманітарного університету» та «Інструкції щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагиату)», затвердженій наказом МГУ від 03.05.2024 р., № 708а.

Відповідно до ст. 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Григор'єва Т.І. Основи інформаційно-комунікаційних технологій в правоохоронній діяльності: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» [Електронне видання]. / Григор'єва Т.І. Циклова комісія «Правоохоронна діяльність» Фахового коледжу Міжнародного гуманітарного університету. Одеса, 2025. – 26 с.
2. Жигулін О. А., Стрелковська І. В., Попа Л. М. Самоорганізація бізнесу з використанням інформаційних технологій: Монографія. Ніжин: Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2025. 276 с. URL: <https://surl.li/qnrnde>
3. Методологія інформаційних систем та баз даних: теоретичний і практичний підходи : навч. посіб. / уклад. Ю. О. Ушенко, М. Л. Ковальчук, М. С. Гавриляк, А. Л. Негрич. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 240 с.
4. Інноваційні методи, засоби та технології в криміналістиці та судовій експертизі : наук.-практ. посіб. : електрон. наук. вид. / за ред. В. Ю. Шепітька ; Нац. акад. прав. наук України ; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків : Право, 2023. 116 с.
5. Застосування інформаційних технологій у діяльності правоохоронних органів : матеріали наук.-практ. семінару, м. Харків, 18 грудня 2019 р. / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків. ХНУВС, 2019. 87 с.

Допоміжна

1. Басюк Т.М. Основи інформаційних технологій [Текст]: навч. посібн. / Т.М. Басюк, Н.О. Думанський, О.В. Пасічник [нове видання]. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. – 390, с.
2. Сучасні інформаційні технології в діяльності Національної поліції матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції (м. Дніпро, 02 листопада 2023 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 184 с.
3. Трофименко О. Г., Прокоп Ю. В., Логінова Н. І., Копитчук І. М. Організація баз даних: навч. посібник. 2-ге вид. виправ. і доповн. –

Одеса : Фенікс, 2019. – 246 с.

4. Ковальчук Я. Принципи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. Підприємництво, господарство і право. 2020. Вип. 9. С. 132–136.
5. Кібербезпека та інформаційні технології : монографія. – Х. : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2020. – 380 с.
6. Холод О. М. Комунікаційні технології. Підручник. К: Центр учбової літератури, 2022. 212 с.
7. Grygoryeva T., Yona L., Mazur A. Tensor methods in cyber security. In: Information and Communication Technologies and Sustainable Development-Advanced Approaches and Innovations in Up-to-Date Networks and Systems. Part of the book series: Lecture Notes in Networks and Systems, 2023. P. 291-299 (Індексація у Scopus)
8. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-46880-3_18
9. Григор'єва, Т., Розенвассер, Д., Дишкантюк, Ю. (2025). Інформаційні технології в бізнесі. Економіка та суспільство, (72). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-33>
10. Жигулін О. А. Забезпечення безпеки праці, життєдіяльності, цивільного захисту для самоорганізації бізнесу в будівництві, дизайні, юриспруденції, ІТ-галузі та сфері міжнародних економічних відносин. Самоорганізація бізнесу з використанням інформаційних технологій: монографія. Ніжин: Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2025. С.41-50. URL: <https://surl.li/qnrde>
11. Григор'єва Т.І., Салагор В.І. Прогностичний метод виявлення аномалій та збоїв у процесі діагностичних експериментів для верифікації систем критичного призначення. Передові технології в інформаційно-комунікаційній інженерії (ATICE'2025): матеріали Міжнародної конференції / за заг ред. С. В. Ківалова ; Міжнародний гуманітарний університет. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2025. – С.57-60. <https://doi.org/10.32837/11300.30105>
12. Григор'єва Т.І., Мельник В.В. Аналіз методів оптимізації безпеки баз даних. Міжнародна конференція «Передові технології в інформаційно-комунікаційній інженерії» (ATICE'2025): Матеріали конференції (зимовий форум). Одеса : Міжнародний університет, Видавничий дім «Гельветика», 2025. – С.75-78. DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31378>
13. Головатюк К.В., Григор'єва Т.І. Оптимізація процесів інформаційних технологій при атаках фішингу із застосуванням нечіткої логіки. Міжнародна конференція «Передові технології в інформаційно-комунікаційній інженерії» (ATICE'2025): Матеріали конференції (зимовий форум). Одеса : Міжнародний університет, Видавничий дім «Гельветика», 2025. – С.60-63. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.31338>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
2. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: УІВ, 2017. – Режим доступу: <http://www.uipv.org>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua